

İSMET ÖZEL ŞİİRLERİNDE BASKI VE OTORİTE DÜZENİNE YÖNELİK BAŞKALDIRI

Sevda GEÇEN

Bitlis Eren Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı, Bitlis / Türkiye

Anahtar Sözcükler: İsmet Özel, şiir, kendilik değerleri, baskı ve otorite, sınırlandırılma.

ÖZET

Sözcük olarak “karşı gelme, boyun eğmeme, ayaklanma, isyan” anlamlarına gelen başkaldırı, İbrani ve Yunan tarihlerine göre koca bir insanlık tarihinin başlangıcını oluşturur. Tarih boyunca hemen her dönemde vuku bulmuş olan başkaldırı, devrim niteliğinde değişimlerin başlangıcı olmuştur. Temelinde haklı olma ve adalet duygusunun yattığı başkaldırının, çoğu kez sınırlandırılmaya, baskı ve otoriteye karşı ortaya çıkması durumu söz konusudur. Siyasi ve ideolojik bağnazlıkla ortaya çıkan, toplumlar üzerinde tek ve temel güç olmak isteyen düzen öncüleri tarafından uygulanan baskı, otorite ve sınırlandırmalar ise özgürlüğün tohumunu içinde taşıyan birey için kabul edilmezdir. Küçüklüğünden bu yana anti-otorite bir tavra sahip olan Özel, “kadirşinas itaatsiz” kişiliğiyle dimdik bir yaşam sürmeyi arzular. Bu arzusunun önüne çıkan her türlü baskı, zorlama ve sınırlandırmalara ise başkaldırır. 60’lı yılların baskı dönemlerine şahit olan Özel, bu dönemlerde yoğun ruhi çatışmalar yaşar. Bir tarafta iç dünyasında haksızlığa, boyun eğmeye, adaletsizliğe, eşitsizliğe karşı koyan ateşin bir karakter; diğer tarafta dış dünyada bireyleri baskı altına alan, sınırlayan ve susturan bir anlayış. Sıkıyönetimin uygulanması, toplum üzerindeki baskının artması, yasaklar döneminin yaşanıyor olması; tüm bunlarla birlikte şairin kendi değerleriyle sistemin işleyişi arasındaki uçurum, onu, iç dünyasıyla dış dünya arasındaki çatışmanın trajedisine, dolayısıyla şiire yöneltir. Onun şiirlerinde, baskı ve otorite dönemlerine karşı duyulan öfkenin başkaldırı olarak dışa yansımaları görürüz. Çalışmamızda İsmet Özel şiirlerindeki baskı, otorite ve sınırlandırma dönemlerine yönelik başkaldırı unsurları incelenmiştir.